

HARMADIK VÁSZN: OSA, KUTATÓTEREM – PROGRAM KÉT DOKUMENTUMFILM 1989, FEKETE DOBOZ AZ EXHUMÁLÁSTÓL AZ ÚJRATEMETÉSIG ÉS A RENDSZERVÁLTÁSIG (6 ÓRA VIDEÓ)

14:00 Újmagyar siralom

Dokumentumfilm / rendező: Ember Judit / operatőr: Mertz Lóránt / vágó: Kulics Ágnes / Fekete Doboz / 1989 / 178'

A Nagy Imre-per tíz vádlottja közül ötöt kivégeztek. Losonczy Géza még a vizsgálati fogság ideje alatt, 1957. december 21-én meghalt. Dr. Szilágyi József ügyét elkülönítették és gyorsított eljárással halálra ítélték. Nagy Imrét, Maléter Pált, Gimes Miklóst 1958. június 15-én, vasárnap délután halálra ítélték, másnap hajnalban a Gyűjtőfogházban mindhármat kivégezték. Minden a legnagyobb titokban történt: a másfél évig tartó vizsgálati fogság, a tárgyalás, az ítéletek végrehajtása és a holttestek eltüntetése is. A film a kivégzettek földi maradványainak keresését és az exhumálásuk történetét eleveníti fel. "Ember Judit: Minden történet húsvéti történet. Mindig lesznek, akik 'nem tudják, mit cselekszenek'. És mindig lesznek, akik elvállalják a megfeszítetést. Egyszer talán felnő majd az emberiség, és megigazulásához nem lesz szüksége mártírokra."

18:00 Harangszó fél egykor

Dokumentumfilm / szerkesztő: Elbert Márta / operatőr: Jávor István, Dér András, Pesty László, Durst György / vágó: Bajnok György / Fekete Doboz / 1989 / 55'

Nagy Imre és sorstársai földi maradványainak felkutatása és az exhumálás 1989. áprilisára befejeződött. Az Ellenzéki Kerekasztal képviselői 1989. május 2-án hallgatták meg a Történelmi Igazságtétel Bizottság (TIB) beszámolóját a kommunista államhatalomtól függetlenül előkészített újratemetés menetrendjéről. A méltóságteljes gyászszertartást és temetést 1989. június 16-án Budapesten tartották: újratemették az 1958. június 16-án kivégzett Nagy Imre volt kormányfőt, Maléter Pál egykori honvédelmi minisztert, Gimes Miklós újságírót, valamint az 1958. áprilisában kivégzett Szilágyi Józsefet, Nagy Imre titkárságvezetőjét és az 1957 végén a börtönben meghalt Losonczy Gézát, a Nagy Imre-kormány államminiszterét. A Hősök terén 250 ezer ember részvételével tartott gyászszertartás majd az azt követő rákoskeresztúri temetés a magyar rendszerváltás katartikus eseménye volt, amely egyben a kommunista diktatúra végét is jelentette.

VÉGE: 19:30

Az OSA előcsarnokában 3 további monitoron az OSA korábbi, 1956-ra és 1989-re, a forradalomra és rendszerváltásra emlékező rendezvényeinek felvételeit, valamint két a Nagy Imre szobor 2018. december 27-dikei lebontásáról szóló, valamint azt értelmező filmet mutatunk be.

Kegyetlenség és kegyelet 1956 - 1989 - 2019

Archív videovetítés 1989

2019. június 14. péntek 08:00 – 19:30

Nagy Imre miniszterelnök és sorstársai kivégzésének 61., újratemetésük és az 1989-es rendszerváltás 30. évfordulóján emlékezzünk együtt!

1989 március-április: Nagy Imre és társai exhumálása, 301-es parcella, Rákoskeresztúri temető.

1989. június 16. Hősök tere, gyászszertartás 1956 áldozataiért, Nagy Imre és társai újratemetése. A Fekete Doboz páratlan videó dokumentációja először a nagyközönség előtt.

3 terem_3 vászon_folyamatos vetítés

Bővebb információ: +36.1.327.3250 | www.osaarchivum.org

ELSŐ VÁSZON: OSA, CENTRÁLIS GALÉRIA – PROGRAM EXHUMÁLÁS 1989. MÁRCIUS 28 – ÁPRILIS 1. (10 ÓRA VIDEÓ)

8.00 Az 1956-os mártírok exhumálása 1. 1989. március 28, 42 perc

Trabant gépkocsi és utasai a Rákoskeresztúri Új Köztemetőben. Perceken keresztül a 301-es parcellába bevezető, poros földút. Snittek a **301-es parcella** állapotáról: gaz, sár, elhanyagolt terület. Szilágyi Júlia, Ember Judit és Elbert Márta az újrarahantolt sírok közt tájékoznak. 1956-os kopjafa. A 301-es parcellát jelző újonnan felállított kő. Szomszédos parcellák.

Levéltári jelzet: 305-0-3.1989-027_89-45

8.42 Az 1956-os mártírok exhumálása 2. 1989. március 29, 59 perc

Rákoskeresztúri Új Köztemető. 301-es parcella. A Nagy Imre-per áldozatainak exhumálása és azonosítása. Orvosszakértők, hozzátartozók, a **Történelmi Igazságtétel Bizottság** képviselői. Mécs Imre, Hegedűs B. András, Litván György, Gimes Miklósné, Nagy Erzsébet, Halda Alíz, Gyenes Judit, Jánosi Katalin, Nemeskéri János és mások.

Levéltári jelzet: 305-0-3.1989-027_89-45

9.41 Az 1956-os mártírok exhumálása 3. 1989. március 29, 3 óra 4 perc

Rákoskeresztúri Új Köztemető. Rendőrök, útlezárás. 301-es parcella. Az exhumálást végző szakemberek megbeszélése a kihantolás kezdete előtt. Igazságügyi orvosszakértők a sírok és áldozatok feltételezett helyéről, a feltárási munkák megbeszélése. a feltárási kezdeti munkálatai, gyepeltávolítás, terepelőkészítés. Rekonstruálás, **sírfeltáras**. Nemeskéri János, Szabó Árpád, Kralovánszky Alán, Csillag József, Harsányi László. A szakértői vizsgálat jegyzőkönyve. Ember Judit, Gyenes Judit, Halda Alíz, Hegedűs B. András, Mécs Imre, Pesty László, Gimes Miklósné, Szilágyi Júlia, Nagy Erzsébet, Dornbach Alajos, Jánosi Katalin és mások. Jegyzőkönyv felvétel a feltárási munkálatairól. Balázs Attila, a Fővárosi temetkezési Intézet igazgatója és a sírásók. Beszélgetés Gimes Miklósnéval és Szilágyi Júliával. Losonczy Géza rendőrorvosi boncolási jegyzőkönyve, részlet. **Nagy Imre feltételezett sírjának feltárasa**. Beszélgetés Halda Alízzal Gimes Miklósról. **Losonczy Géza sírhelyének kijelölése**. Haraszi Mária és Újhelyi Szilárd.

Levéltári jelzet: 305-0-3.1989-028_89-46

12:45 Az 1956-os mártírok exhumálása 4. 1989. március 30, 3 óra 4 perc

Rákoskeresztúri Új Köztemető. Az 1956-os mártírok exhumálása. A 301/2-es sírhant feltárasa. Maláter Pál és Gimes Miklós sírja. Dornbach Alajos, Tóbiás Áron és egy korabeli sírásó beszélgetése az 1958-as temetésekről. Családtagok, hozzátartozók, barátok: Nagy Erzsébet, Vészi János, Jánosi Katalin és férje Benedek Jenő, Jánosi Ferenc, Gimes Miklósné, Halda Alíz, Gyenes Judit, Hegedűs B. András, Mécs Imre és mások. Jegyzőkönyv a 301/1-es sír feltárási folyamatáról. Szakértők: Nemeskéri János, Szabó Árpád, Kralovánszky Alán, Harsányi László. Kralovánszky Alán nyilatkozata a 301/2-es sír feltárási menetéről, kontroll vizsgálatokról. Hegedűs B. András 1956 újraértékeléséről. Dr. Szabó Árpád beszélget Hegedűs B. Andrásal az azonosítási vizsgálatokról.

Gimes Miklós koponyájának azonosítása. Maléter Pál kihantolása.

Levéltári jelzet: 305-0-3.1989-029_89-47

15.50 Az 1956-os mártírok exhumálása 5. 1989. március 31, 30 perc

Rákoskeresztúri Új Köztemető. Az 1956-os mártírok exhumálása. Hegedűs B. András interjú a Történelmi Igazságtétel Bizottság (TIB) terveiről, **a kivégzettek eltemetése, emlékmű felállítása**. Zimányi Tibor interjú a Recski Szövetségről. Gyenes Judit interjú. A 301/3-as sír feltárasa.

Levéltári jelzet: 305-0-3.1989-030_89-48

16:20 Az 1956-os mártírok exhumálása 6. 1989. április 1, 1 óra 33 perc

Rákoskeresztúri Új Köztemető. Az 1956-os mártírok exhumálása. A 301/3-as sír feltárasa. **Szilágyi József feltételezett sírja**. Szilágyi Júlia férjéről, Szilágyi Józseféről. Szakértők: Nemeskéri János, Szabó Árpád, Kralovánszky Alán, Harsányi László. Kralovánszky Alán a 301/4-es sír feltárasáról. Losonczy Géza feltételezett sírja. Haraszi Mária a sírnál. Családtagok, a Nagy Imre per életben maradt szemtanúi, Regéczy-Nagy László. Szilágyi Júlia a további vizsgálatokról, Nagy Imre újratemetéséről.

Levéltári jelzet: 305-0-3.1989-030_89-48

VÉGE: 17.55

MÁSODIK VÁSZON: OSA, TÁRGYALÓTEREM – PROGRAM EXHUMÁLÁS UTOLSÓ NAP 1989. ÁPRILIS 5.

ORVOSSZAKÉRTŐI AZONOSÍTÁS 1989. MÁJUS 26.

GYÁSSZERTARTÁS ÉS ÚJRATEMETÉS 1989. JÚNIUS 16. (6 ÓRA VIDEÓ)

8:30 az 1956-os mártírok exhumálása 7. 1989. április 5, 1 óra 41 perc

Rákoskeresztúri Új Köztemető. Az 1956-os mártírok exhumálása. Kralovánszky Alán és Haraszi Mária. Haraszi Mária Losonczy Géza boncolási jegyzőkönyvéről. A 301/8-as sír feltárasa, boncjegyzőkönyv. Szakértők: Nemeskéri János, Szabó Árpád, Kralovánszky Alán, Harsányi László. Kralovánszky Alán. Gyórfy Miklós interjúi: Gyenes Judit, Halda Alíz, Haraszi Mária. A Történelmi Igazságtétel Bizottságának sajtótájékoztatója, Hegedűs B. András és Mécs Imre. Gyórfy Miklós interjúja Gimes Miklósnéval.

Levéltári jelzet: 305-0-3.1989-033_89-51

9:45 Az 1956-os mártírok orvosszakértői azonosítása 8. 1989. május 26, 1 óra 7 perc

Igazságügyi Szakértői és Kutató Intézet, Fő utca. Az 1956-os mártírok exhumálása utáni szakértői vizsgálatok eredményeinek ismertetése a hozzátartozók és a TIB képviselői, Vészi János, Nagy Erzsébet, Haraszi Mária, Halda Alíz, Gyenes Judith, Szilágyi Júlia, Hegedűs B. András, Dornbach Alajos jelenlétében. Dr. Szabó Árpád, dr. Harsányi László, dr. Orsós Sándor, Váczi doktor, dr. Csillag József összegzik a vizsgálati eredményeket.

Levéltári jelzet: 305-0-3.1989-057_89-77

10:52 Nagy Imre újratemetési szertartás a Hősök terén és a Rákoskeresztúri temetőben 1.

1989. június 16, 2 óra 30 perc

Hősök tere. Nagy Imre és társainak gyászszertartása, újratemetése. Gyülekezés, felvételek a résztvevőkről. Koszorúk, virágok elhelyezése. Sinkovits Imre felolvassa a Történelmi Igazságtétel Bizottság (TIB) és az ellenzéki szervezetek nyilatkozatát. 1956-ot követő kivégzések áldozatainak névsora. Felvételek a tömegről. Esterházy Péter, Balassa Péter. Pártok, szervezetek, egyesületek, intézmények koszorúzása. Harangszó, Himnusz, Nagy Imre 1956. október 30-i rádióbeszéde, részlet. Gyászbeszéd, szónokok. Vásárhelyi Miklós, Rácz Sándor, Mécs Imre, Király Béla, Orbán Viktor. Halottaskocsik, virágok, koszorúk. Szoborárus. Rákoskeresztúri temető. Díszsorfal. 301-es parcella, nyitott koporsók. Kivégzettek névsora, felolvassa Darvas Iván és Mensáros László. Család, hozzátartozók. Gimes Miklós koporsója és a sír. Gimes Lucy, Gimes Miklós, Gimes Judit, Magos Gábor, Halda Alíz. Losonczy Géza koporsója, sírja, Újhelyi Szilárdné Haraszi Mária, Losonczy Anna, Újhelyi Szilárd. Maléter Pál koporsója, sírja. Gyenes Judith, Donáth Ferenc, Harmati Béla. Nagy Imre koporsója, sírja. Nagy Erzsébet, Jánosi Ferenc. Szilágyi József koporsója. Lőcsei Pál búcsúzása Szilágyi Józseftől.

Levéltári jelzet: 305-0-3.1989-074_89-95

13:22 Nagy Imre újratemetési szertartás a Hősök terén és a Rákoskeresztúri temetőben 2.

1989. június 16, 2 óra 50 perc

Utcai felvételek, beszélgetések. Relikvia árusok. Horn Gábor 1956 tanításáról. Zászlók a Kommunista Ifjúsági Szövetség (KISZ) Budapesti Bizottsága és a Magyar Úttörők Szövetsége épületén. Beszélgetés a relikvia árusokkal. Kihalt Felvonulási tér. Halottaskocsik. Hősök tere. Interjú Adam Michnikkel. Felvételek egyházi vezetőkről, politikai szervezetek vezetőiről. Makk Károly Berend T. Ivánnal beszélget. Pozsgay Imre. Faludy György. Bihari Mihály Vitányi Ivánnal beszélget. Jancsó Miklós, Hodosán Róza. Koszorúzó. Fodor Gábor és Deutsch Tamás, Csurka István és Für Lajos, Demszky Gábor és Béki Gabriella. Rockenbauer Zoltán Rácz Sándorral beszélget. Méray Tibor és Molnár Miklós. Kőszeg Ferenc és Fekete Éva. Leálló forgalom a körúton. Autósok dudálnak. Tévétájképzés egy kocsmában. Fialatok a gyászszertartást hallgatják rádió keresztül. Szamizdat Beszélő árusok. Hősök tere. Dózsa György út, Jugoszláv Nagykövetség. Felkaszorított halottaskocsik. Rákoskeresztúr, temető. Katonai díszsorfal, gyászolók. Rákoskeresztúri Új Köztemető. Temetési menet. Mécs Imre. Az Inconnu csoport kopjafái. Felvételek a temetőről, a szertartásról, a gyászolókról. Nyitott sír, Nagy Imre koporsója. Méray Tibor gyászbeszéde. Kopácsi Sándor gyászbeszéde. A sírnál Nagy Erzsébet, Jánosi Katalin, Jánosi Ferenc. A Szózat hangjai alatt leengedik a koporsókat a sírgödörbe.

VÉGE: 16.12